

SKUP 2010

Saken «Rjukanlys» om en bedrift i Rjukan, Tinn kommune, Telemark

1. Navn på journalister: Jarle Pedersen og Dag Tinholt.

2. Tittel på arbeidet: Rjukanlys

3. Publiserte artikler:

TA 04.11.2009: «Overførte bedriftspenger til egen konto»

TA 04.11.2009: «Store beløp til privat konto»

TA 05.11.2009: «Dette er tjenester til egen vinning»

TA 06.11.2009: «Suspendert og politianmeldt»

TA 06.11.2009: «Politianmeldes og suspenderes fra sin stilling»

TA 07.11.2009: «- Håper det blir verdt det»

TA 24.12.2009: «Bokettersyn til Økoteam»

4. Telemarksavisa AS - heretter kalt TA. Postboks 2833, Kjørbekk, 3702 Skien.

5. Jarle Pedersen, Meheiaveien 34, 3679 Notodden - 91723182. Pedersen arbeider alene på TAs lokalkontor på Notodden.

Dag Tinholt, Århusveien 33, 3723 Skien -97184505 arbeider i hovedredaksjonen i Skien.

6. Redegjørelse for arbeidet: Saken handler om økonomiske misligheter i bedriften Rjukanlys AS på Rjukan i Telemark. Rjukanlys er en attføringsbedrift som mottar både statlig og kommunal støtte. Bedriften hjelper folk til å forholde seg til et daglig arbeid og hjelper disse til å ta fagbrev - blant annet innen økonomi. Daglig leder Ragnar Gunleiksrud overførte store summer fra bedriftens konto til sin egen privatkonto - under dekke av å kalle det reiseforskudd. Totalt overførte han over tid 300 000 kroner, mens den reelle reisevirksomheten utgjorde en tidel av summen. TAs omtale av saken førte til at den daglige lederen ble suspendert og politianmeldt. Politiet jobber fremdeles med etterforskningen - nå ledet av Økoteam i Telemark politidistrikt. Også styrelederen i Rjukanlys gikk av og er erstattet. Saken førte til flere ekstraordinære (og lukkede) politiske møter i Rjukan kommune og ekstraordinære styremøter i Rjukanlys. Kemneren i Tinn begjærte også bokettersyn av bedriften i det TA startet sin artikkelserie.

6a. Arbeidet med saken startet i 2008. TAs sjefredaktør Ove Mellingen fikk en epost fra en epostkonto som het «sladrehank ragnar». Denne ble videresendt til journalisten på TAs lokalkontor på Notodden, Jarle Pedersen. I mailen ble det antydnet «misbruk av makt og offentlige midler» og at flere ansatte hadde «sugerør i kassa til Rjukanlys». Ord som «ukultur» ble brukt. Ingen navn ble nevnt. Jarle Pedersen innledet en epostutveksling med «sladrehank ragnar» og bad «sladrehank ragnar» om et møte, men vedkommende ønsket kun å kommunisere anonymt via mail. TA visste altså ikke hvilken person som stod bak epostadressen «sladrehank ragnar». TA ved Jarle Pedersen ønsket å finne ut hva som lå bak denne epostmeldingen og han jobbet videre via sitt kontaktnett. I flere måneder var det ingen som ville snakke med TA om denne saken - så Pedersen begynte å grave i Tinn kommune sine offentlige arkiv og postjournaler. Det var hele tiden en jevn kontakt mellom ulike kilder

og Jarle Pedersen. Gjennombruddet kom da økonomisjefen i Rjukanlys, Nils Bjørndal, gikk til Fellesforbundet for å få hjelp i en arbeidstvist. Dette fikk Jarle Pedersen et tips om. Etter et møte mellom TA og Fellesforbundet på en industripolitisk konferanse avtalte Jarle Pedersen kort tid etter et møte med distriktssekretær i Fellesforbundet, Steinar Syversen, og økonomisjefen ved Rjukanlys, Nils Bjørndal - som Fellesforbundet nå anså som en varsler. Etter å ha fått en muntlig orientering gjennom flere timer, fikk Jarle Pedersen med seg de relevante sakspapirene for gjennomlesing. Det var hundrevis av sider med regnskap, bilag, brev og papirer. Jarle Pedersen brukte høstferien 2009 til å gjennomgå den massive dokumentasjonen. Papirene viste at Nils Bjørndal mente seg trakassert av Rjukanlys-ledelsen ved daglig leder Ragnar Gunleiksrud og styreleder Toralf Mathisen. Bakgrunnen var at Nils Bjørndal ved flere anledninger hadde varslet ledelsen ved bedriften om mulige uheldige økonomiske disponeringer. I stedet for å bli tatt på alvor ble Nils Bjørndal forsøkt presset bort fra arbeidsplassen sin. Han gikk sykemeldt i lang tid. TA var primært opptatt av å avdekke de økonomiske disponeringene til Ragnar Gunleiksrud.

6b. Den sentrale problemstillingen var å dokumentere om påstandene fra Nils Bjørndal og Fellesforbundet var korrekte. Det var et poeng å skille «skitt og kanel». Hvert eneste ark måtte finleses, et personlig opplysningsarkiv ble laget og TA kartla hvem som gjorde var hva i Rjukanlys. Alt dette ble gjort i stillhet. Det ble antatt at hvis det ble kjent at TA satt på kompromitterende opplysninger om bedriften, ville det kunne bli tatt grep for å endre på ting i ettertid. Det kunne også bli ubehagelig for vår kilde.

6c. Ingenting av det TA har skrevet om Rjukanlys var kjent fra før.

6d. Jarle Pedersen satte seg først inn i saken og organiserte arbeidet. På dette tidspunktet var det uvisst om Nils Bjørndal selv ville stå frem i TA, så arbeidet ble lagt opp som om han ikke eksisterte. TA har hatt to hovedkilder i denne saken, Nils Bjørndal og Fellesforbundet, men har også snakket med mange andre. Da saken begynte å avtegne seg kontaktet Jarle Pedersen TA-kollega Dag Tinholt. Han har i mange år arbeidet med næringslivsjournalistikk. Tinholt fikk tilgang på alt underlagsmateriale. Han var enig med Jarle Pedersen om at saken burde følges. Vi ble enige om å skrive sakene sammen via epostutveksling og telefon. I tiden opp mot publisering ble det gjennomført flere møter mellom TA og kildene og oss to journalister. Da vi satt på nok bakgrunnskunnskap og dokumentasjon ringte Pedersen til Ragnar Gunleiksrud og gjorde en intervjuavtale. Vi gjorde det klart at vi ønsket å snakke med ham om hans økonomiske ledelse av Rjukanlys. Dette sa han ja til. På intervjudagen begynte vi ganske rolig og den første timen av intervjuet gikk stort sett bort til vage forklaringer og erindringer fra Gunleiksruds side. De to neste timene måtte han gradvis innrømme at alt ikke var helt som det skulle, blant annet tok han selvkritikk på overføring av bedriftens penger til egen konto. Den første publiserte nyheten i artikkelserien stod på trykk to dager etter gjennomført intervju. Vi forstod tidlig at dette kunne utvikle seg til en artikkelserie. Etter første publiserte nyhet utviklet saken seg raskt og allerede planlagte artikler ble justert for nye momenter. Når det gjelder artikkelen om «stallen» ble TA nektet å ta bilde av den. Vi måtte derfor grave frem flere år gamle internaviser fra Rjukanlys for å få tilstrekkelig billedokumentasjon.

7. Det var nyttig å være to journalister under hovedintervjuet for på den måten å kunne «kryssforhøre» daglig leder. På denne type saker er det hensiktsmessig å være to journalister fordi man kan utfylle hverandre. Vi måtte også arbeide raskt og effektivt for å få ut stoffet av konkurransehensyn. TA er blitt «straffet» for sin undersøkende journalistikk i denne saken. Rjukanlys AS har sagt opp tre årsabonnement på TA...

Notodden 14. januar 2010

Jarle Pedersen

Skien 14. januar 2010

Dag Tinholt